

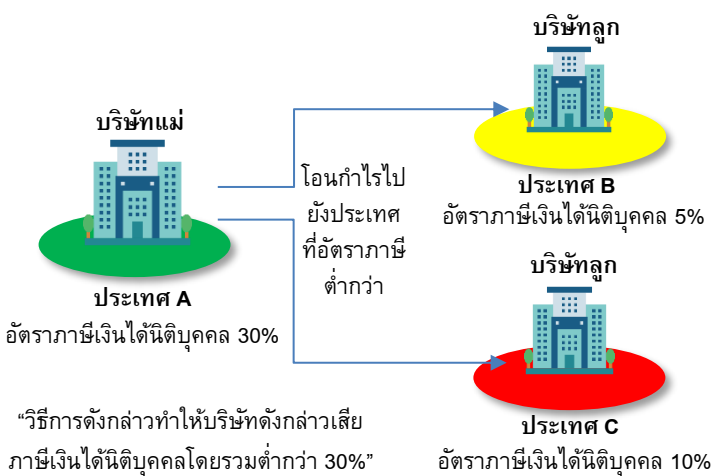
Global Minimum Tax ... ข้อตกลงปฏิรูประบบภาษีครั้งสำคัญของโลก

เมื่อต้นเดือนตุลาคม 2564 ที่ผ่านมา กว่า 160 ประเทศ ซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจรวมกันถึงราว 90% ของ GDP โลก ได้บรรลุข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดภาษีเงินได้นิติบุคคลขั้นต่ำของโลก (Global Minimum Tax : GMT) ที่อัตรา 15% เพื่อลดปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีของบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ และนับเป็นการปฏิรูประบบภาษีครั้งสำคัญของโลก ทั้งนี้ ที่มาและสาเหตุ สาระสำคัญ ไปจนถึงผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากข้อตกลงดังกล่าว มีดังนี้

ที่มาและสาเหตุของการกำหนด GMT

การหลีกเลี่ยงภาษีของบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่เป็นปัญหาที่นานาประเทศตระหนักถึงมาเป็นเวลากว่า 40 ปี โดยบริษัทดังกล่าวส่วนหนึ่งใช้วิธีการจัดตั้งบริษัทลูกในประเทศที่มีอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในระดับต่ำ ขณะเดียวกันก็มีการโอนกำไรจากบริษัทแม่ที่ตั้งในประเทศที่มีอัตราภาษีสูงกว่าไปยังบริษัทลูก ทั้งนี้ วิธีการหลีกเลี่ยงภาษีด้วยวิธีดังกล่าวทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างประเทศต่างๆ ในการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลให้อยู่ในระดับต่ำเพื่อดึงดูดการลงทุนต่างชาติ ดังนั้น ตั้งแต่ปี 2556 กลุ่มประเทศ G20 และ OECD ได้เป็นแกนนำในการประชุมความร่วมมือเพื่อป้องกันการแย่งกันลดภาษีและการโยกย้ายกำไร (Base Erosion and Profit Shifting : BEPS) โดยล่าสุดเมื่อต้นเดือนตุลาคม 2564 การประชุมดังกล่าวได้บรรลุข้อตกลงร่วมกันในการกำหนด GMT ที่ 15%

ตัวอย่างการหลีกเลี่ยงภาษีของบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่

ประเทศ 10 อันดับแรกที่มีอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลต่ำ โดยวัดจาก Corporate Tax Haven Index

1	British Virgin Islands
2	Cayman Islands
3	Bermuda
4	Netherlands
5	Switzerland
6	Luxembourg
7	Hong Kong
8	Jersey
9	Singapore
10	United Arab Emirates

ที่มา : Tax Justice Network

รายละเอียดของกลไก GMT

- ข้อตกลง GMT บังคับใช้เฉพาะบริษัทข้ามชาติที่มีรายได้ทั่วโลกสูงกว่า 750 ล้านยูโรต่อปี (ราว 870 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี)
- ประเทศที่ร่วมข้อตกลงสามารถเรียกเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากบริษัทข้ามชาติที่มีรายได้ตามเกณฑ์ดังกล่าวที่ตั้งในประเทศในอัตราขั้นต่ำ 15% โดยหากบริษัทลูกของบริษัทข้ามชาติดังกล่าวตั้งอยู่ในประเทศที่

เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลต่ำกว่า 15% ประเทศที่ตั้งของบริษัทแม่สามารถเรียกเก็บส่วนต่างของภาษีที่ต่ำกว่า 15% กับบริษัทดังกล่าวได้

- ข้อตกลง GMT ไม่ยอมรับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในกรณีพิเศษที่เป็นมาตรการจูงใจทางภาษี อาทิ การหักค่าใช้จ่ายบางรายการได้ 2 เท่าของค่าใช้จ่ายจริง เป็นต้น เพื่อป้องกันการใช้มาตรการดังกล่าวในการทำให้อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (Effective Corporate Tax Rate) ต่ำกว่า 15%

ทั้งนี้ ในระยะถัดไปแต่ละประเทศที่รวมข้อตกลงมีหน้าที่ต้องแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 เพื่อที่จะเริ่มบังคับใช้ GMT ตั้งแต่วันที่ 2566

ข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อตกลง GMT

- การกำหนด GMT คาดว่าจะช่วยบรรเทาความรุนแรงในการแข่งขันกันลดภาษีเงินได้นิติบุคคลของประเทศต่าง ๆ ทำให้กลยุทธ์เพื่อดึงดูดการลงทุนจากบริษัทข้ามชาติในระยะข้างหน้าจะเน้นไปที่ความพร้อมด้านอื่นๆ มากขึ้น อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน ทักษะแรงงาน และความพร้อมด้านเทคโนโลยี
- แม้มีบางประเทศที่ไม่ได้ร่วมข้อตกลงและยังไม่ต้องกำหนดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลขั้นต่ำที่ 15% แต่ด้วยกลไกที่อนุญาตให้ประเทศที่ตั้งของบริษัทแม่สามารถเก็บรายได้ภาษีส่วนต่างที่ต่ำกว่า 15% จะทำให้ประเทศที่ไม่ได้ร่วมข้อตกลงมีแรงจูงใจในการปรับเพิ่มอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลขึ้นถึงระดับ 15% เพื่อเพิ่มรายได้ภาษีที่ควรจะได้แทนที่จะปล่อยให้ประเทศที่ตั้งของบริษัทแม่ได้ประโยชน์ไป ทั้งนี้ สำหรับประเทศในอาเซียนที่ไม่ได้อยู่ในข้อตกลงดังกล่าวประกอบด้วยฟิลิปปินส์ สปป.ลาว เมียนมา และกัมพูชา
- ข้อตกลงดังกล่าวคาดว่าจะทำให้ไทยสามารถแข่งขันดึงดูดการลงทุนกับประเทศที่ใช้นโยบายอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลระดับต่ำได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากประเทศคู่แข่งจะมีข้อจำกัดมากขึ้นในการใช้นโยบายแข่งขันด้วยอัตราภาษีระดับต่ำ ซึ่งต้องยอมรับว่าที่ผ่านมา บริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่มักพิจารณาอัตราภาษีเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญสำหรับเลือกประเทศที่จะลงทุน อีกทั้งมักเจรจาต่อรองกับรัฐบาลประเทศปลายทางเพื่อให้ได้อัตราภาษีที่ต่ำเป็นพิเศษ

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของอาเซียน

ฟิลิปปินส์	30%
เมียนมา	25%
มาเลเซีย	24%
อินโดนีเซีย	22%
สปป.ลาว	20%
กัมพูชา	20%
ไทย	20%
เวียดนาม	20%
บรูไน	18.5%
สิงคโปร์	17%

ที่มา : Trading Economics

บริบทของโลกธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทำให้กลไกการเก็บภาษีในอดีตอาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางธุรกิจยุคปัจจุบันที่มีความซับซ้อนขึ้น และยิ่งไปกว่านั้น ด้วยการเติบโตขึ้นของธุรกิจดิจิทัลซึ่งยากต่อการระบุประเทศที่ตั้งกิจการ และขอบเขตการให้บริการและการจำหน่ายสินค้าสู่ผู้บริโภคกระจายไปได้หลากหลายประเทศ ยิ่งทำให้การจัดเก็บภาษีทำได้ยากลำบาก ดังนั้น รัฐบาลแต่ละประเทศ รวมถึงไทย จึงมีแนวโน้มที่จะปรับปรุงระบบภาษีให้ทันสมัยมากขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการจำเป็นต้องติดตามและทำความเข้าใจถึงรูปแบบภาษีใหม่ๆ อยู่สม่ำเสมอ